

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Мачидов Парвизҷон Имомназарович дар мавзӯи «Истифодаи шароитҳои психологӣ - педагогӣ дар инкишофи муоширати хонандагони синни хурди мактабӣ дар раванди таълим» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)- доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050300 – Психология (6D 050307- Психологияи педагогӣ)

Дар ҷаҳони муосир, баланд бардоштани сифати таҳсилот ҳамчун шарт асосӣ ва масъалаи калидӣ барои таъмин кардани рушди устувори иқтисодию иҷтимоӣ ва сиёсӣ маданияи дилхоҳ кишвар ба ҳисоб меравад.

Зеро, таҳсилот яке аз доираҳои муҳимтарини ҳастии ҷомеа буд, ҳаст ва боқӣ хоҳад монд. Маҳз сифати маълумотнокии ҳар узви ҷомеа иқтисодӣ, зеҳнӣ ва ахлоқии ҷамъиятро муаян месозад. Бино бар ин, масъалаи тақвину ва таҷдиди мудомии низомии маориф яке аз масъалаҳои аввалиндараҷа дар рушди ҷомеа маҳсуб меёбад.

Мукамалгардонӣ ва таҷдиду азнавсозии соҳаи маориф дар Ҷумҳурии Тоҷикистон шарт ва зарур будани омӯзиш, натиҷагирию хулосабарорӣ ва татбиқи эҷодкоронаи таҷрибаи пешқадами ҷаҳониро дар самти ташкили раванди таълиму тарбия ба таври устувор амр мекунад.

Муошират як эҳтиёҷи бунёдии инсон аст ва дар ташаккули шахсият, бахусус дар синни хурди мактабӣ, нақши муҳим дорад. Муоширати муассир ба кӯдакон кӯмак мекунад, ки бо ҷомеа мутобиқ шаванд, бо ҳамсолону калонсолон муносибатҳои муsbат барқарор кунанд, донишро бомуваффақият аз худ намоянд ва қобилиятҳои худро инкишоф диҳанд. Аз ин рӯ, фароҳам овардани шароити психологӣ ва педагогӣ, ки ба рушди муоширати хонандагони синфҳои ибтидоӣ мусоидат мекунад, вазифаи муҳими таълими муосир ба шумор меравад.

Синни мактаби ибтидоӣ (6-10 сола) давраи инкишофи интенсивии малакаҳои муошират мебошад. Дар ин вақт кӯдакон қоидаҳо ва меъёрҳои муоширатро фаъолона азхуд мекунанд, баён кардани фикру ҳиссиёти худро ёд мегиранд, эҳсосоти дигаронро фаҳманд, ихтилофҳоро ҳал мекунанд. Инкишофи нокифояи муошират метавонад боиси мушкилот дар омӯзиш,

мутобиқшавии иҷтимоӣ, ташаккули хислатҳои манфии хислатҳо ва пастшудани баҳодихии худ гардад.

Унвонҷӯ, дар рисолаи мазкур рушди муошират дар байни хонандагони хурдсолро вазифаи муҳим арзёбӣ намуда, муносибати ҳамаҷонибаро зарур шумурд. Ба андешаи муаллиф, фароҳам овардани шароити мусоиди психологӣ ва педагогӣ, истифодаи усулҳо ва воситаҳои гуногуни рушди муошират, инчунин иштироки фаъолонаи оила дар ин раванд, ба кӯдакон имкон медиҳад, ки малакаҳои зарурии муоширатро инкишоф диҳанд ва ба ин васила ба мутобиқшавии бомуваффақият ба ҷомеа ва рушди шахсии онҳо мусоидат намояд. Унвонҷӯ, ҳамчунин таъкид менамояд, ки омӯзиш ва истифодаи самараноки таҷрибаи пешқадами ташаккули малакаҳои муошират дар раванди таълим муҳим аст.

Мавзӯи пешниҳодшуда аҳамияти рушди муоширатро дар байни хонандагони синфҳои ибтидоӣ ба таври муфассал тавсиф мекунад. Дар ин мавзӯӣ, аҳамияти муносибати ҳамаҷониба, фароҳам овардани шароити мусоиди психологӣ ва педагогӣ, истифодаи усулҳо ва воситаҳои гуногун ва иштироки фаъолонаи оила таъкид шудааст. Ғайр аз ин, дар матн зарурати омӯзиш ва истифодаи таҷрибаи пешқадам дар ташаккули малакаҳои муошират дар раванди таълим зикр шудааст.

Дар мавзӯи интихобгардида аҳамияти муносибати ҳамаҷониба ба ин масъала, аз ҷумла фароҳам овардани шароит, истифодаи усулҳо ва иштироки оила таъкид шудааст. Мавҷудияти даъват барои омӯзиш ва истифодаи таҷрибаи пешқадам нишон медиҳад, ки рисола ба масъалаи такмили доимии раванди таълим тавачҷӯх дорад.

Дар ҳақиқат, мавзӯи интихобгардидаи Мачидов Парвизҷон Имомназарович барои соҳаи маорифи ҷумҳурий дар шароити кунунӣ хеле муҳим ба ҳисоб меравад.

Тавре аз таҳлили автореферат бармеояд, диссертатсия аз муқаддима, ду боб, панҷ зербоб, хулосаи бобҳо, хулосаи умумӣ, 4 ҷадвал, 12 диаграмма ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат аст.

Дар муқаддима унвончӯ зарурият ва аҳамияти мавзӯи таҳқиқот, дараҷаи омӯзиши мавзӯъ, асосҳои назариявӣю методологӣ ва усулҳои таҳқиқот, аҳамияти назариявӣю амалӣ ва навғониҳои илмӣю таҳқиқотро баён карда, дар он фарзия, мақсаду вазифаҳо ва объекту предмети таҳқиқот муайян намудааст.

Боби якуми диссертатсия «Асосҳои назариявӣю хусусиятҳои муоширати хонандагони синни хурди мактабӣ» ном гирифта, фароғи се зербоб аст. Дар он оид ба паҳлуи назариявӣю масъалаи таҳқиқшаванда мавриди омӯзиш қарор гирифта, аз ҷумла таъкид гардидааст, ки яке аз соҳаҳои асосии ташаккул ва зухуроти хусусиятҳои равонии шахс, аз ҷумла хонандаи синни хурди мактабӣ низ муошират ба шумор меравад, баррасӣ гардидаанд.

Боби дуюми диссертатсия «Истифодаи шароитҳои психологӣ-педагогӣю инкишофи муоширати хонандагони синни хурди мактабӣ дар раванди таълим» аз ду зербоб иборат буда, мавзӯи таҳқиқотӣ аз нигоҳи эксперименталӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст.

Вобаста ба мавзӯи таҳқиқотӣ ва бахшҳои алоҳидаи он аз ҷониби муаллиф 13 мақола ба таъб расидаанд, ки 6-тои онҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионӣю назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия ва эътирофшуда нашр гардидаанд.

Автореферат сохтори амиқи диссертатсияро дар бар гирифта, пайдарпайии иҷрои вазифаҳои таҳқиқотро инъикос мекунад ва дар мутобиқат ба талаботи вижаи Комиссияи олии аттестатсионӣю назди Президента Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия карда шудааст.

Боиси тазаккур аст, ки ҷанбаи илмӣю рисола қавӣ буда, унвончӯ барои таълифи диссертатсияи худ аз шумораи зиёди осори илмӣю олимони ватанию бурунмарзӣ хеле моҳирона истифода бурдааст ва хулосаю пешниҳодҳои асоснокро ироа намудааст.

Зимни шиносӣ бо автореферати диссертатсияи Мачидов П.И. ба ҷунин хулоса омадан мумкин аст, ки таҳқиқоти баанҷомрасонида метавонад дар ташаккул ва рушди равияҳои ҷадиди педагогикаи муосир дар Ҷумҳурии

Тоҷикистон - андозагириҳои педагогӣ ва истифодаи шароитҳои психологӣ - педагогӣ дар инкишофи муоширати хонандагони синни хурди мактабӣ дар раванди таълим саҳми арзанда дошта бошад.

Дар маҷмӯъ, матни пешниҳодшуда мавзӯи муҳимро дар бораи рушди муошират дар байни хонандагони хурдсол баррасӣ мекунад ва метавонад барои муаллимон ва волидон, ки ба ин масъала тавачҷӯх доранд, муфид бошад.

Хулоса, рисолаи илмӣ дар мавзӯи «Истифодаи шароитҳои психологӣ - педагогӣ дар инкишофи муоширати хонандагони синни хурди мактабӣ дар раванди таълим» ҳамчун кори таҳқиқоти анҷомёфта ба ҳисоб рафта, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ аст. Муаллифи он - Мачидов Парвизҷон Имомназарович барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)- доктор аз рӯи ихтисоси 6D050300 – Психология (6D 050307- Психологияи педагогӣ) арзанда мебошад.

Номзади илмҳои педагогии
кафедраи педагогикаи
Донишгоҳи давлатии Бохтар
ба номи Носири Хусрав

Азизода Р.Н.

Имзои Азизода Р.Н. -ро тасдиқ мекунам:
Сардори шуъбаи кадрҳои корҳои махсуси
МДТ “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба
номи Носири Хусрав

Исозода Т.И.

« 13 » 02 соли 2025

Нишона: ш. Бохтар, кучаи Айнӣ 67,
МДТ “Донишгоҳи давлатии Бохтар
Ба номи Носири Хусрав”

Тел.: (83222)2-45-20; 2-22-53

E-mail: bgu-1978@mail.ru // www.btsu.tj